

V mesto —?

(Konec.)

In zdaj —? Zdaj bodo stopile pred očeta, in oče bo dovolil, in bo ves vesel, da bo njegova Agata v mestu, kjer imajo moke toliko, da jo spravljajo v zaboje na stopnicah... Agata bo pa najbolj vesela tega, ker bodo z Genovefo in Katinko vedno skupaj kakor sestre in prijateljice; ker za prijateljico jo bosta imeli, četudi bo služila pri njih — tako sta ji obljubili Genovefa in Katinka... In potem bo Agata čezdalje večja in čezdalje bolj gosposka. Ko bo prišla čez leto in dan domov, se ji bo pa zdela domača kočica še manjša kot je in pohišto še revnejše. Toda očeta bo pa imela vedno rada — zato, ker je invalid. In mater tudi, zato ker mora vsak dan v taberh. In Tinčeta, ker je še majhen in ga koza meče po tleh. In Polono tudi, ki težko hodi in ima krive noge. In Matička tudi, ki je še v zibelci... Za vse bo skrbela in vsakemu bo kaj prinesla, kadar pride.

Agata, Agata!
Tralala, tralala!

Najrajši bi kar zaukala kakor pastir na paši. Pa zdaj še ni čas za to. Oče namreč sedi pri mizi in ziblje Matička. Pred seboj ima na mizi knjigo ali časopis in zdaj pa zdaj pogleda skozi okno, kako je z vremenom. Okno je odprto, in zibel se sliši, ko teče enakomerno sem in tja. Vmes pa očetov kašel; ker oče pokašljeje, odkar je bila vojska... Čuj, ali ne govori nekdo zunaj pred hišo? To sta Tinče in Polona! Kozo bosta gnala na pašo. Glej, Tinče jo vodi za konopec, a koza je živa in mu uhaja. Polona jo kroti s silo in mora letati okrog nje, da jo strahuje zdaj od te, zdaj od druge strani. Tako se vrtijo v kolobarju vsi trije. A Tinče ne izpusti in ne bo izpustil, ko bi tudi padel in bi ga imela koza vlačiti po tleh. Zdaj so se umirili. Hitro gredo za Gradišče, kjer je Žibredova loka, in je Žibred dovolil pasti, ker mati hodi v taberh...

Potem je spet mir okrog hiše, in zibelj se spet sliši. Oče je ponehal kašljati; brzkone sloni nad časopisom in bere kaj zanimivega. Zdaj bi smela ona — Agata — nekoliko stopiti izmed drevja? Nekaj jo vleče, da bi se ogledala po vrtu; ker tako ji je, kakor da se poslavlja od doma. Pa saj se tudi! Ta vrt z trato in z sadnim drevjem ji je bil najljubši, ko je bila še doma. Tu je pestovala Tinčeta in Polono. Ko Polona še ni mogla stati in je le brskala po travi, je Tinče že letal in je nosil rož od vseh strani, ki jih je potem Agata zbirala v šopek. Tedaj je že vedela rožam domalega vsa imena. Oče ji je pa zvečer razlagal, za kakšno zdravilo je ta, za kakšno druga. To je bilo še pred vojsko. Koliko je minilo — o! — žalostnega po tistem! Očetova bolezen, revščina, draginja — le rože in cvetice in trava po vrtu so še kakor poprej. Rigeljc, pokalica, kislica, regrad, solnčnica, čmerika, pa lapuh, pa kumena: poglej jih, kako priklanajo glave, če le vetrič potegne po njih! Kako so to navadna in

preprosta imena! Genovefa in Katinka pa vesta cveticam še vse drugač-
nih imen. Potonka, hijacinta, reseda, tulipan... Kdo bi si vse zapomnil!
In posebnega vrtnarja imajo v mestu, da zapira cvetice čez zimo v ste-
klo hišico, da tudi pozimi cveto... Ah, kaj vse lepega jo čaka, njo,
Agato, v mestu! A najlepše bo vendarle to, ker bodo skupaj z Genovefo
in Katinko, in ker bo varovala Betico. — Betica! Ta se ti boji vsakega
piščeta, ki ji pričivka nasproti. No, Tinče ali Polona bi se ne ustrašila
niti zajca! Haha, Betica pa in — zajec — to bi bilo nekaj! Ko bi Betica
prišla gor v hribe in bi sedela ondi v detelji in bi pomolil iz detelje
svojo glavo — — zajec — u-u-u, kaj bi neki naredila Betica?! To bi
bila groza!

Seveda, v mestu se vidijo druge stvari, na kmetih pa spet druge.
Zato sta pa Genovefa in Katinka tako veseli letošnjih počitnic.

Toda —!

Katinka, Katinka, kje pa si?

Si se zamudila, se mi zdi...

Seveda! Ali jo je spraviti od kod? Zdaj si najbrž šele pripenja
slamniki, pa igle ni, kot je sploh nikdar ni, kadar si Katinka pripenja
slamniki... Ali pa —? Ne, to ni mogoče, da bi bil Franc pisal, ker včeraj
še ni bilo pisma, pošta pa pride šele zvečer. Še par trenutkov — potem
čtudi Franc piše, je pisal prepozno... Da bi le že kmalu prišli! Kako
je težko čakati, kadar pričakuješ kaj veselega! In pa ob štirih mora
ona segnati koze in pogledati za racami.

Gre k ograji in stopi na klopico.

Nikjer jih še ni!

Pač! Nekaj je zašumelo onkraj ograje. Glej jo! — Katinka je! — Pa sama je! In kar hušknila je mimo. Agata jo je hotela opozoriti nase, pa je bila Katinka tako nekam bleda, in ustnice je imela stisnjene in slamnik je nosila kar na motvozu, da je udarjal ob ograjo. Zakaj je pa bleda in resna? ... In zakaj je sama? ... Okrog vrta gre. Do vrat gre in skozi vrata na vrt. To je prav; ker tako so se dogovorile. Že je v vrtu. Že hiti naravnost proti Agati, ne da bi je videla. Med potjo se je motvoz zapletel ob grm, in slamnik je obtičal. Pa Katinka pusti slamnik na mestu in hiti dalje. Z očmi išče sem in tja. Lice ji je zategnjeno, kot da ji gre na jok ...

»Katinka!« jo pokliče Agata.

»Ah —!«

V tem hipu je Katinka pri Agati. Agata vidi Katinkine oči, kako so polne solzâ, in lice ji je vse mokro. In to mokro in objokano lice se bliža Agati in se ji nasloni na rame. Dvoje rok jo objame med stokom in jokom. In v sunkih in v presledkih ji dopove Katinka vso bridko resnico — —

Resnica je bila pa ta. Franc je prišel danes dopoldne in pokvaril je vse, vse. Franc je naprosil Betici za varuhinjo tisto Tono, ki je služila pri družini v drugem nadstropju. Tisto, ki je tako nerodna in pusta, da bi sama potrebovala varuhinje. Samo reži se, a besede ne zna izpregovoriti nobene. Terezi je pa kar prav, samo da bo katera. In oče je potrdil; seveda, ker mu je bil poprej dal besedo. In zdaj zahteva Franc, da se Genovefa in Katinka takoj vrneti v mesto. Genovefa zato, da mu bo pomagala pri ureditvi stanovanja; ker se izseli družina z drugega nadstropja že ta teden. Katinka pa zato, da začne z rednim učenjem in s pripravo na izkušnjo. Oče se je potem odločil, da gre tudi sam, ker se boji, da bodo nastopili deževni dnevi. In tako bodo jutri ali pojutrašnjem odšli vsi ... Danes je morebiti zadnji dan ... Komaj je mogla Katinka pregovoriti Franca in mis, da so šli na izprehod gor v klanec. Ona je pa letela naprej, da vse pove Agati, in potem mora spet k onim, ki bodo v tem trenutku prišli gor po cesti ... In Genovefi je tako hudo! — Bog ve, ali se bosta še kdaj videli, ker oče pravi, da mu je zrak v hribih preoster ... In tako je padlo vse skupaj v vodo, kar so bile tako lepo napeljale!

To je bilo kakor toča. Te novice, ki so padale druga za drugo. Agato je izprva kar omotilo. Ni vedela, ali je res, kar slíši, ali se jí le zdi. Šele ko je bila Katinka iz vrta, jí je bilo jasno; da je vse to doživela v resnici. In tedaj jí je neznano težka bridkost zâlegla srce. Kriknila bi bila in roke bi bila stegnila za Katinko, pa ni mogla ne enega ne drugega. Saj so se jí noge šibile v kolénih, da se je le s težavo privlekla do ograje in je zlezla na klopico, da pogleda za Katinko. Katinka —!

Čez travnik hiti in slamnik vleče za seboj. Kita se jí je razpletla, in lepi lasje jí v pramenih visijo daleč dol čez pas. Telo se jí sklanja naprej, ker mora hiteti, da ne zapazijo, kje je bila. Glej, že prihajajo

po klancu gor. Mis, Genovefa in mlad gospod s palčico. To je Franc! Počasi gredo. Mis in Franc spredaj, Genovefa zadaj. Zdaj se jim je pridružila še Katinka. Franc nekaj pripoveduje, mis odmajuje z glavo in z rokami. Genovefa in Katinka pa imata pogovor sami zase; le kadar se Franc obrne in pripoveduje, tedaj prenehata... Cesta se obrne za ovinek. Tja gredo in tam izginejo... Za njimi ostane bela cesta in solnce pekoče, ker danes je vroče in soparno...

V zvoniku udari štiri.

»Ah, in jaz bi morala biti že doma!« se domisli Agata.

Doma! In vendar jo noge komaj nosijo. In v prsih ji leži kakor kamen. Po ušesih pa ji zvené posamezne besede, ki jih je govorila Agata. Zdaj so besede brez zveze, vsaka je pa težka in trda...

Bolna in zlomljena se vleče Agata proti hiši. K očetu mora še poprej, preden gre domov seganjat koze. Oče se ji smili. Vidi ga v mislih, kako sedi pri mizi in ziblje. Nič ne ve, kaj so si bile domislile njegova Agata in Genovefa in Katinka. Zato pa tudi ne ve, kako se je vse to pravkar podrla... Zdaj gre, da mu poreče vsaj kako prijazno besedo. Gre — a tako dolga se ji zdi ta pot proti hiši kakor še nikdar. Regrad, kislica, čmerika, lapuh, kumena — vse veselo kima v vetru, kot da se ni pravkar zgodilo nič posebnega... In solnce peče, in zrak je težek in soparen...

»Oče, moko bi bila prinesla. Jo bom pa jutri.«

Drugega ji ni prišlo na misel.

Oče je pa rekel: »Jutri je ne boš nosila, ker jutri je nedelja.«

Saj res! Pa se niti ni domislila, da je jutri nedelja.

»Jo bom pa v ponedeljek,« je popravila.

Potem jo je oče gledal in se je čudil, da je praznično opravljena.

Saj res! Tudi to ji ni prišlo na mar, da je praznično opravljena. In to na delavnik! V soboto popoldne!

»Zdaj pa grem, oče, da seženem koze in da pogledam za racami. V ponedeljek prinesem moko, ker je že pripravljena. Jur jo je prinesel iz Domžal, in meh sloni ob peči.«

»Le pojdi, da ne zamudiš. A praznično obleko sleci, preden stopiš v hlev, ker v časopisu sem bral, da se je blago spet podražilo.«

Potem je šla. —

Po poti so se ji drvile misli druga čez drugo. Na vrh vseh drugih pa se ji je rogala ena: Kaj si je pač oče mislil? Sredi popoldneva, v delavnik — pa praznično oblečena! Pride in nič drugega nima povedati kot to, da meh sloni ob peči in da je moka pripravljena — —

Najljubši prostor, kamor Agata goni svoje koze, je še vedno pod Rebrom ob potoku. Race so navajene tega prostora in so že zdavnaj tam, preden Agata prižene koze. Ko jo zagledajo, zaženejo krik in ji nerodno racajo naproti, z starim racmanom na čelu; zato ker vedo, da

Agata nosi kruh s seboj. Kadar pa Agata deli svoj kruh, takrat ga hočejo biti deležne tudi koze. Zlasti kozel — tisti, ki ga je Katinka bila naučila trkati! Silno je nevoščljiv in nasilen. Le šibe se boji, in še ta ga komaj uganja. Kozica Čepa je pa drugače prijazna. Spne se Agati na rame in ji pomoli svoj smrček pred obraz, da si Agata rajši sama sebi pritrga, kot da bi ji ne dala. Pa če eden dobi, so drugi tem nadležnejši. Zato je nazadnje najbolj pametno: en kos na eno stran, drugega na drugo — in tako se razkropé eni sem, drugi tam; eni gagaje, drugi meketaje — —.

Ah, lepo je pod Rebrom ob potoku! Samo Genovefe in Katinke ni več. Kje sta? Jesen je, in šole so se začele. Katinka je gotovo že napravila svojo izkušnjo, ker Franc je siten in jo priganja k učenju. In Genovefa je gotovo že vse lepo pospravila in dela v red v novem Francovem stanovanju. Kaj pa — kadar sta prosti in sta sami med seboj in kvečjemu še Betica zraven? Ali se tedaj še kaj spomnita na svojo Agato? Ako se — potem bodita pozdravljeni! In ako vama pridejo te vrstice v roke — potem bodita tem pristrčneje pozdravljeni!

Gorski:

Zanimive pripovedi profesorja Silvestra.

4. Na morskem dnu.

(Konec.)

Med tem časom, ko sem čakal na vrh od zgoraj, sem imel tudi par minut časa, da sem malo pregledal, kaj vse se vidi na dnu morja. Zakaj tudi moje oči so se bile v zeleni luži toliko privadile, da sem opazil v glavnih potezah vsaj to in ono zanimivost. Ponekod so plavale ljubke podvodne rože, igraje se z različnimi predmeti, ki so jim prišli nasproti. Tu je stal začuden, gledajoč mojo opravo, morski velikan, čudak, ki je dolg več ko meter, pa ga je povečini sama debela glava. Tam so spet drsele na dnu morja počasi naprej velikanske morske sipe s svojimi dolgimi, neokretnimi kraki. Za njimi pa so se prav tako mogočno pomikali nič manjši morski raki, obroženi z nešteti kraki, tipalnicami in rožički. Tu spet je pripodil velikan — morski pajek — celo trumo majhnih morskih ribic, ki so bliskovito bežale pred njim. Ondi se je zakadil čudak »melancetus« s svojo velikansko tipalnico za nešteto majhnimi raki, da jim pokaže svojo orjaško premoč, in da si jih nekaj — ako mu bo sreča mila — privoščí za zajtrk. Zakaj taki rački so zanj izborna pečenka. Pa tudi drugih nešteti pomorskih bitij, med njimi takih, ki se kot iskre svetijo v vodi, bi opazil človek v dnu morja, če bi imel le dovolj časa na razpolago.